

Interiéry kostelů tvoří vlastní intuicí

Mgr. Vlasta Krzyžanková

■ Po sametové revoluci se pozornost stavitelů a architektů soustředila po dlouhé odmlce také na kostely a další sakrální stavby. Nové začaly vyrůstat někdy až živelně, staré se opravují nebo přestavují. Jedním z tvůrců, kteří se věnují sakrálním stavbám intenzivně, je Marek Štěpán z generace mladých architektů, působících v Brně. Za své interiéry kostelů byl už dvakrát odměněn cenou Unie výtvarných umělců v soutěži Český interiér.

Jaké sakrální stavby navrhujete a proč se věnujete právě jim?

Jsou to vlastně všechny - kostely, kaple, boží muka. Navrhují liturgické úpravy starých kostelů i objekty zcela nové, vyrostlé na zelené louce, celé stavby i interiéry včetně drobných i větších litur-

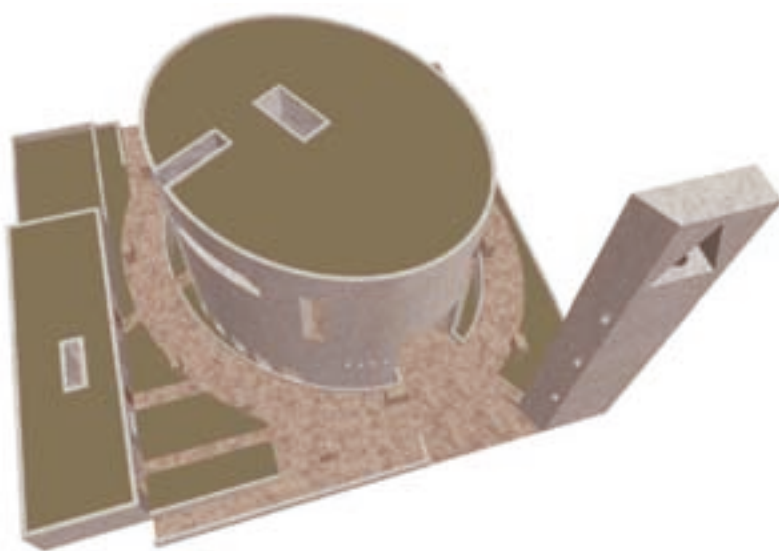
gických předmětů, jako je třeba obětní miska nebo kalich. Na této tvorbě mne kromě jiného láká určitá svoboda. Vzhledem k tomu, že naše dosud platné normy vznikaly vesměs v 60. a 70. letech minulého století, kdy byl pojem stavba kostela neznámý, nemusím řešit některé zbytečně složité záležitosti. Bohužel tato svoboda vedla mnohé autory sakrálních staveb až k tvarové bezbřehosti. Kromě sakrálních samozřejmě navrhuji i jiné stavby.

Čím se řídíte při tvorbě kostela nebo jeho interiéru?

Převážně pocitem. Intuicí hledám výsledný tvar, formu. U rekonstrukcí mne například velice láká vytvořit novotvar v historickém prostředí. Taková je například mensa a křtitelnice v obnoveném kostele sv. Kateřiny v Ostravě – Hrabové nebo obětní stůl v kostele v Petřvaldu u Nového Jičína. Z interiéru tohoto barokního, architektonicky nepříliš vzácného kostela mělo být vyhozeno vše z presbytáře a nahrazeno novým. Když jsem se předsvědčil o řemeslné kvalitě zpracování původních prvků a mobiliáře, musel jsem proti takovému radikálnímu zásahu protestovat. Ponechali jsme původní barokní oltářní kompozici a k ní vymysleli již neexistující sokl. Z tvarosloví původního oltáře je dopředu vytažený tvarově podobný „otisk“ obětního stolu. Sokl i stůl jsou z umělého mramoru, pouze horní deska je

■ Do kostela v Petřvaldě byl včleněn novotvar obětního stolu.

■ Vizualizace zábřežského kostela z pačič perspektivy.

■ Návrh interiéru kostela v Ostravě – Zábřehu.

z mramoru přírodního. Výdlažba presbytáře žulou, nové osvětlení, výmalba, restaurování některých prvků přispěly k harmonizaci vnitřního prostoru, který působí, jako by takový byl odjakživa, bez moderního architektonického gesta.

Stavíte ale také nové kostely. I u nich spoléháte na intuici?

Především jsem ve své tvorbě veden myšlenkou vytvořit iniciační architektonický prostor, který by věřící nebo návštěvní-

■ Ing. arch. Marek Jan Štěpán

Narozen 1967 ve Frýdku-Místku, 1985-1991 studium na Fakultě architektury VUT v Brně, specializace novotvar. 1997 zahajuje činnost Atelier Štěpán jako vlastní autorský projekt. Od 2005 dodnes – externí výuka na VUT Brno. Hlavní oblasti tvorby jsou bydlení a sakrální architektura. Z ocenění: Český interiér roku 2006 – Cena UVU ČR - Kostel sv. Kateřiny v Ostravě-Hrabové, Cena Klubu Za starou Prahu za novostavbu v historickém prostředí 2005 – nominace – Věž kostela sv. Floriana v Kozmíciích, Český interiér roku 2005 – Cena UVU ČR - Kostel sv. Václava v Ostravě, Cena Top Design Profiinteriéry Praha 1999 – Komoda Noce, Cena Design centra ČR 1995 - Bar Scala, Brno. Z realizací: kostel Ostrava – Zábřeh – ve výstavbě, vila Silesia – Komárovské Chaloupky – ve výstavbě, kanceláře a vzorkovna firmy Le Bon (2005), kostel sv. Kateřiny v Ostravě – Hrabové – 2005, kostel sv. Václava v Ostravě – rekonstrukce (2004), penzion Havelský trh, Praha (2004), vila Břevnov, Praha (2004), oranžerie Drnovce (2003), vinná galerie Brno (2003).

■ Kompozice kaple v Zubří směřuje k vrcholu.

■ Obětní miska patří ke Štěpánově sakrální tvorbě.

ky inspiroval k duševnímu prožitku. Způsob, jakým k tomu dojde, je závislý také na místě a na čase, v němž stavba vzniká. Například kaple v Zubří patří do mého „organického“ období, proto jsem ji organicky začlenil do zdejších lidových staveb a Jurkovičových realizací. Stojí na dvanácti pilířích – stylizovaných duchovních bytostech, z nichž hvězdicovitě vyrůstá a větví se krov. Tato kompozice směřuje vertikálně k vrcholu, kde v kopuli visí velká dřevěná holubice, typická pro Valašsko, a symbol svatého Ducha. Vertikalizace hraje u této kaple významnou roli. Týká se to i osvětlení, které naopak směřuje dolů – od tří největších světel po větší množství malých. Dokonce zdí se sbíhají dovnitř, což si mohu u kruhového tvaru dovolit. Centrem kaple je mensa. V interiéru jsem spolupracoval s místními lidmi, kteří přidali kapli každý svým dílem, i s uměleckým řezbářem. S umělci spolupracuji rád, jejich práce najdete v řadě mých interiérů. V současné době stavěný kostel na sídlišti v Ostravě – Zábřehu ve tvaru elipsy je naopak bez výrazného kontextu s okolím. Sociologicko – psychologického efektu tu chci dosáhnout vrstevnatostí prostoru, pojatého jako slupky cibule. Kostel stojí na platu, od okolí je oddělen anglickým dvorkem. Vlastní stavba obsahuje prstenec obslužných místností, které ukrývají uvnitř jádro. Vnitřní prostor má několik výškových úrovní. Materiály jsou tu odlišné od Zubří – zvolil jsem například samozhutnitelný beton, keramické bloky, hliníková okna. Nyní stavíme kostel také na jižní Moravě, který je zase podobně jako zdejší lichtenštejnské stavby inspirován architekturou jižních zemí, zejména Itálie.

Ve svých interiérech používáte mnoho rozdílných materiálů, kromě plastů. Myslíte si, že nejsou pro moderní sakrální prostor vhodné?

Na plasty jsem si ještě netroufl. I když mne láká například perspex. Zato se hodně věnuji novým technologiím zpracování, v současné době je to zejména vyřezávání laserovým paprskem. Využívám současných možností v co největší míře, zatím ale jen v oblasti technologií.